

ELS SALBÀ, NISSAGA DE LA MITJANA NOBLESA CATALANA D'ORIGEN BISBALENC

SALVADOR FERRÉ I MIRÓ

En aquesta ponència es pretén donar a conèixer una petita aproximació històrica de la nissaga penedesenca, d'origen bisbalenc, dels Salbà, tenint, però, sempre present que la història és molt més àmplia que una llista de cognoms il·lustres.

El tema queda obert per a futures recerques, en les quals, en primer lloc, s'haurà d'investigar fonts documentals de primera mà en diversos arxius, i ésser conscient que la veritable clau de volta serà enllaçar la vida quotidiana de la vila de la Bisbal del Penedès amb la història dels Salbà, dins del conjunt de la història nacional.

ELS SALBÀ, NISSAGA DE LA MITJANA NOBLESA CATALANA D'ORIGEN BISBALENC

La ponència que presento en aquestes «1eres Jornades d'Estudis Penedesencs», organitzades per l'Institut d'Estudis Penedesencs, porta per títol «Els Salbà, nissaga de la mitjana noblesa catalana d'origen bisbalenc». Amb aquest treball pretenc popularitzar entre els investigadors de la nostra comarca el tema dels Salbà i el de la història de la meua vila, la Bisbal del Penedès. En aquests moments em trobo immers en una fase de recerca i estudi, per la qual cosa el tema és obert i la meua exposició no serà exhaustiva sinó referencial. Parteixo de les premisses que un poble no pot permetre's el luxe d'oblidar les seves arrels i que la història de Catalunya no és només la història de la ciutat de Barcelona.

Em baso en les dades que he tret, fonamentalment, de la correspondència mantinguda amb investigadors-historiadors, tals com James Amelang, Armand de Fluvià, Jon Arrieta, Jordi Vidal, Vicenç Carbonell, David Mas, Jesús Castells, Enric Bahí, etc. i dels Arxius, tals com l'Arxiu dels Franciscans de Catalunya, l'Arxiu de Santa Maria del Pi, l'Institut Municipal d'Història de Barcelona, l'Arxiu de les Sis Claus d'Andorra i l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Actualment estic treballant, en fase inicial, en l'Arxiu Diocesà de Barcelona per a la consulta dels Llibres Sagramentals de l'església de Sant Just, en l'Arxiu Històric Comarcal de Vilafranca del Penedès i en l'Arxiu de la Corona d'Aragó, on tinc localitzats uns cinquanta registres referents als Salbà (annex - 1).

A manera d'introducció, «cal suposar que, ocupat el país pels àrabs, aquestes terres del Penedès devien continuar habitades per alguns escassíssims nuclis cristians, els quals devien arrossegar una vida miserable. Però molt aviat les terres compreses entre la serra del Montmell i el Montagut foren recuperades, ja que l'any 977 trobem un conveni subscrit entre el bisbe barceloní, Vivas, i el cavaller Guitard de Muradine a propòsit d'unes terres entre els castells de l'Albà i Celma» (Lluís M. Figueras - «El Senyoriu de Celma»). Després vingueren les irrupcions d'al-Mansur (986), en les quals assola tots els castells de la frontera (Albà, Celma, Cabra, Ceumella) i la ràtzia d'Abd-el-Melik (1003), en la qual destruï el castell de la Granada.

Cal destacar que al segle XI el paper preponderant, quant a la colonització al Penedès, fou assolit per la família vescomtal barcelonina i en particular per Adalbert i Geribert. «Adalbert portà a terme una profunda restauració del Baix Penedès, en reconquerir amplis territoris que després varen ser cedits al cenobi de Sant Cugat del Vallès, al qual donà la 'turris Moia' així com una extensa zona de terres compreses entre els llits dels rius Foix i Gaià, dins de la qual s'inclouïa el terme de Santa Oliva, fent-se ressò en l'acta de donació dels termes ja repoblats de Banyeres, Castellví, Villa Thomabis, el Catllar, Roda de Berà, Albinyana, Bonastre, Salomó, Montferri, Ortigós, Calders, la Nou, la Bisbal del Penedès, Montmell i Vilafeliu, tots els quals situats a l'extrema marca» (Lluís M. Figueras-«El Senyoriu de Celma»).

Certament els Çalbà procedeixen de l'agregat d'Aiguamúrcia, l'Albà, on, tal com em va indicar el senyor Vicenç Carbonell i Virella, els trobem documentats als s. X-XI-XII (per la qual cosa només cal consultar els llibres: «Els Castells Catalans»; el «Llibre Blanc», d'Udina, «El Senyoriu de Santes Creus», de Fort, etc.).

Des de la primera citació documental de la Bisbal del Penedès en el Cartulari de Sant Cugat, «sirve per ipso Episcopali» (ACA Cart. fol. 98 vnº 339, - Cartulari de Sant Cugat núm. 432), de data 4 de gener de l'any 1011 fins a l'any 1309 en el qual es documenta, en una visita pastoral, **Guillem Çalbà** a la Bisbal del Penedès (Visitari 1303-1310, fol. 111 / Joan Solé - «Bisbal Històrica»), la foscor més absoluta es cerneix vers la història documentada del meu poble. I per intentar discernir de quina forma van anar els Çalbà a la Bisbal del Penedès, crec que podem fer aquestes precisions:

A) A mitjans del segle XII, al moment que s'establí, dintre del terme de la demarcació dels castells de l'Albà, la comunitat de cistercencs que fundà el monestir de Santes Creus, n'eren feudataris majors Arbert de Castellvell i Guillem d'Ollers, i eren castlanes les famílies Epiniells i Albà, aquesta amb residència al Castell («Gran Geografia Comarcal de Catalunya»).

B) Any 1179 - Concòrdia entre Aimeric d'Espills i Bernardum de Albanum amb el monestir de Santes Creus pel Camp de la Torre, al Gaià (Udina, «Llibre Blanc», doc. 224).

C) Any 1187 - Concòrdia entre Aimeric d'Espills i Bernatdi de Albano sobre el castell d'Albano amb presència de Bertran de Castells i Bernat de Papiol. Aimeric donà a Bernat d'Albà i successors el Castell d'Albà («Els Castells Catalans», Vol. III, pàg. 490).

D) Des de la fi del segle XIII, s'esfumà el domini de l'Església de Barcelona i el Castell d'Albà és senyorejat per la família Albà i el 1365, quan el terme tenia 26 focs, per Bertran de Gallifa («Gran Geografia Comarcal de Catalunya»).

Casa senyorial dels Salbà, a inicis de segle (arxiu X. Virella).

E) Segons el fogatge de l'any 1358, només 3 focs de la Bisbal del Penedès eren de senyoria eclesiàstica, mentre que 35 focs eren de Blanca, muller de Bernardí d'Albà, de Guillem Ramon de Barberà i de Bernat de Foix («Gran Geografia Comarcal de Catalunya»).

F) **Guillem II Çalbà** (testà el 1374), senyor de la Bisbal del Penedès, hereu del seu avi (Guillem I Çalbà). Casà amb Blanca, probable vídua de Bertran de Gallifa, senyor de l'Albà el 1358. El marmessor de Guillem II Çalbà és el seu fillastre Bernat de Gallifa, fill de Blanca. Fill i hereu de Guillem II Çalbà fou Bernat III («Els Castells Catalans» III, pàg. 492).

G) **Bernat III Çalbà**, senyor de la quadra de la Bisbal del Penedès, l'Albà i mitja cavalleria de Vilafranca del Penedès («Els Castells Catalans», Vol. III, pàg. 492 - Armand de Fluvià).

Com podem observar, els Salbà (Albanum, després Çalbà, o sigui «de ça Albà») eren castlans del castell de l'Albà al segle XII i es documenten a la Bisbal del Penedès per primera vegada, l'any 1309 (Guillem Çalbà). Crec que, per raons familiars i d'herència, s'establiren a la Bisbal del Penedès. També hi ha la possibilitat que l'establiment del monestir de Santes Creus va suposar una retallada de les contribucions que tenien en els territoris del castell de l'Albà, ara esquarterat per la jurisdicció dels abats cistercencs, per la qual cosa buscaren noves terres. De totes maneres, com que un mateix territori tenia senyors majors i castlans, és possible que, en el fons, l'Albà mai no hagués deixat de pertànyer als Çalbà.

Tot i això, però, crec que podem considerar-los com a nissaga bisbalenca pel fet que ja als finals del segle XIII estaven establerts a la Bisbal del Penedès i, sobretot, perquè, quan adquireixen una rellevància política i religiosa de pes al Principat, són bisbalencs de soca-rel, per la qual cosa formen part del nostre patrimoni històric. Tant és així que «la casa dels Salbà», la primitiva casa senyorial o «castell», la podem considerar com la casa mare i nucli inicial del poble. El seu emplaçament va ser molt ben triat. La base de l'edifici s'aferma sobre la penya de sauló col·locada a la vora del torrent de la Bisbal del Penedès. Tocant a la casa, hi passava el camí ral que ja des d'època romana menava del Penedès cap a l'Alt Camp i Montblanc (Benjamí Català - «Masies. La Bisbal del Penedès i Rodalies»). Com a

curiositat, només cal afegir que en dit castell hi feren estada Joan I l'any 1391 (ACA, Reg. 1962 fol. 3v/ J. Solé - «Bisbal Històrica») i Joan II l'any 1464 (J. Solé - «Bisbal Històrica»).

En la dita nissaga trobem, en les seves diverses branques, Barons de la Bisbal del Penedès, Senyors de l'Albà i mitja cavalleria de Vilafranca del Penedès, Marquesos de Vilanant, Senyors de Santiga, Senyors d'Estaràs, Senyors de Torre-Pedralba i Senyors de Foixà. Aquest últim, com a conseqüència del casament de *Sever Salbà Vallseca* amb Jerònima de Foixà Boixadors, encara que l'hereu de dit matrimoni, Galceran, prengué com a primer cognom el matern. La relació més completa que conec dels Barons de la Bisbal del Penedès és:

*Escut dels Salbà, esculpit en els murs interiors del Castell Bisbalenc
(foto David Dalmasas).*

- 1.- Bernat I Çalbà († 1300)
- 2.- Guillem I Çalbà († 1348)
- 3.- Bernat II Çalbà (morí abans que el seu pare)
- 4.- Guillem II Çalbà († 1374)
- 5.- Bernat III Çalbà
- 6.- Bernat IV de Çalbà
- 7.- Bernat V de Salbà i de March († 1489)
- 8.- Bernat VI Joan de Salbà i de Biure († 1508)
- 9.- Bernat VII Pau de Salbà i de Vilamari († 1535)
- 10.- Anna Rosa I de Salbà i de Biure
- 11.- Pau I de Salbà i de Salbà († 1598)
- 12.- Bernat VIII de Salbà i de Vila († 1649)
- 13.- Ramon I de Salbà Vila i de Cardona († 1651)
- 14.- Caterina I de Zalvà Vila i de Cardona († 1685)
- 15.- Ramon II d'Ivorra-Dansa-Bellera i de Zalvà († 1707)
- 16.- Ramon III Felix d'Ivorra-Zalvà i de Vilallonga-Babau
- 17.- Maria Caterina I d'Ivorra-Zalvà i de Vilallonga-Babau que casà (1716) amb Xavier de Copons, Senyor de la Manresana i de Pontons («Els Castells Catalans», Vol-III, pàg. 492).

Cal esmentar que el cognom de la nissaga bisbalenca, originàriament s'escrivía amb ce trencada (Çalbà), evolucionant cap a Salbà; més tard es va castellanitzar: Zalvà. Entre els càrrecs polítics i eclesiàstics que alguns personatges de la dita nissaga ostentaren, podem destacar:

1.- Diputats a la Generalitat de Catalunya

- 1.1.- Bernat IV Çalbà, 1443-1446
- 1.2.- Jaume Salbà Biure, 1532-1533

2.- Consellers en Cap de Barcelona

- 2.1.- Jaume Salbà, 1525
- 2.2.- Pere Salbà, 1548
- 2.3.- Joan Benet Salbà, 1564

3.- Oïdors de Comptes del Rei

- 3.1.- Bernat V Çalbà Marc

4.- Consellers reials

- 4.1.- Bernat VII Pau Salbà Vilamari

5.- Cavallers de l'Hospital

5.1.- Bernat Salbà Manresa (Comendador de Vilalba)

5.2.- Dimes Salbà Escarit

6.- Agutzils reials

6.1.- Gilabert Çalbà Biure

6.2.- Pere Salbà Vilamarí.

7.- Bisbes d'Osca

7.1.- Galceran Salbà Biure

8.- Bisbes d'Urgell i Co-prínceps d'Andorra

8.1.- Bernat Salbà Salbà, 1610-1620

9.- Governadors d'Eivissa

9.1.- Bernat VI Pau Salbà Biure

9.2.- Bernat VII Pau Salbà Vilamarí

9.3.- Jaume Salbà Beneta

10.- Virreis de Mallorca

10.1.- Miquel Salbà Vallgornera

11.- Consellers d'Aragó

11.1.- Miquel Çalbà Vallseca

11.2.- Miquel Salbà Valgornera

En anomenar els membres d'aquesta família que foren diputats de la Generalitat de Catalunya, he esmentat només dues persones, però crec que n'hi ha tres més que ostentaren aquest càrrec:

El primer és **Francesc de Vilallonga de Salbà i de Xetmar**, Senyor d'Estaràs, que fou diputat l'any 1671. Era nét de Francesc de Vilallonga i de Magdalena Salbà († 1607).

El segon és **Miquel d'Alentorn i de Salbà**, Abat d'Amer de 1631 a 1639, que es preocupà del priorat de Santa Maria del Coll i que fou diputat de 1636 a 1639. A l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona he trobat el testament d'Anolla de Çalbà i de Montmany, fet l'any 1633, vídua d'Alexandre d'Alentorn (Notari Antico Servat [Major] Lib. Test. 1648-40) i el de Maria de Çalbà, fet l'any 1602, esposa de Jeroni d'Alentorn (Notari Severo Pedralbes, Prim. Lib. Test. 1592-1608 fol. 81). D'això deduïm que els Alentorn estaven emparentats amb els Salbà.

El tercer és **Miquel de Masdovelles i de Salbà**, castlà de Vilafranca del Penedès que fou diputat l'any 1686. Crec que els Masdovelles estaven emparentats amb els Salbà per les següents dades; la primera me la dona el senyor Vicenç Carbonell en indicar-me que en «Els Castells Catalans», volum III, pàgina 737, es troba: 1502-Guillem de Masdovelles, vídua de Salbà, vinculada a Vilafranca del Penedès. La segona és que he localitzat, a l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, el testament, fet l'any 1647, per Isabel Çalbà Vallgornera, vídua de Miquel de Masdovelles i Vilafranca (Notari Josep Prats. Lib. Prim. Test. 1640-55).

Doncs bé, d'aquests personatges que he mencionat abans i algun altre de l'esmentada nissaga, que per la seva vàlua, trajectòria i tarannà són mereixedors del qualificatiu de «fills il·lustres», en destacaré uns quants. Heus aquí la seva relació:

1.- **BERNAT DE ÇALBÀ** (Diputat de la Generalitat de Catalunya del Segle XV). Bernat de Çalbà, senyor de la baronia de la Bisbal del Penedès, fou diputat de la Generalitat o Diputació del General de Catalunya de 1443 a 1446. El trobem mencionat en el Dietari de la Diputació, com a mínim 32 vegades. En data 26-11-1443 pren possessió del seu càrrec. L'any 1444 Bernat de Çalbà va a Girona i l'Empordà per prendre Lluís de Piots i Joan Riera que s'havien fet forts al pas de Salses i després va a Mataró per raó de la presó de Gabriel Calvet. El 1445 parteix cap a València a parlar amb la reina per raó de l'empresonament de Pere Vallès; és el responsable de «la cerca dels safrans». El 1446 va de Vic, amb el bisbe, a Vilafranca del Penedès per qüestions entre el clergat i la universitat per l'observació de constitucions. És present en lloc destacat a la recepció de l'entrada a Barcelona de Jaume Girard, bisbe de Barcelona (28-4), i en l'entrada a Barcelona de Pere d'Urrea, arquebisbe de Tarragona (11-5), per «la torre de Fontelles». En la guerra entre Joan II i la Generalitat fou fidel al rei, la qual cosa li valgué prerrogatives quasi il·limitades.

Santiago Sobregués, en el seu llibre «La Guerra Civil Catalana del Segle XV» el cita dintre la plana major reialista de Tarragona, juntament amb l'arquebisbe Pere d'Urrea, Rodrigo de Rebolledo (capità de la ciutat i del camp), Guillem Berenguer de Masdovelles, Berenguer de Montpalau, etc. (Cadoin ACA XXV, pp. 18-19).

2.- GILABERT DE ÇALBÀ I DE BIURE (agutzil reial). Gilabert de Çalbà i de Biure era el quart fill del matrimoni format per Bernat V Salbà i Caterina de Biure. Fou agutzil reial i l'any 1482 es casà amb Beatriu de Sentmenat; dit matrimoni no tingué pas fills. Morí l'any 1511 (Testament - AHPB, Notari JL. Calsa, Plig. Test.).

En el «Dietari de la Deputació del General de Catalunya», l'any 1484, sota el regnat de Ferran II el Catòlic, el mes de setembre, dijous a XXX, trobem el que segueix: «parti lo ilustrisimo senyor infant don Enrich, loctinent general de ma maiestat del senyor rey, per anar la via de Gerona, per provehir a comprir e castigar la audacia dels pagesos vulgarment dits de remença qui havien resistit al veguer de Gerona e a mossen Çalbà, algutzir ab armes e obres de les e havien tret l'ull al dit algutzir ab straylla e altres actes faconorosos». Aquest fet és descrit per Ferran Soldevila i Ferran Valls Taberner en la «Història de Catalunya» de la següent manera: «L'agutzil Gilabert Salbà, tramès per l'infant Enric, comte d'Empúries, fou escomès i vençut quan estava executant béns dels remences. Aquesta acció menada pel capitost Joan Sala, antic capità de Verntallat, és coneguda amb el nom d'alçament de Mieres (la Garrotxa) perquè va tenir lloc en aquesta vall, i és considerat com el punt de partença de la segona revolta remença (22 setembre 1484)».

3.- JAUME DE SALBÀ I DE BIURE (diputat de la Generalitat de Catalunya del segle XVI). Segons el seu llarguíssim testament fet el 20 d'agost de 1534 (AHPB, Notari A. Angles, Secd. Test. 1519-40), era fill de Bernat V Salbà Marc, baró de la Bisbal del Penedès que fou convocat a Corts de Barcelona el 1479, i de Caterina de Biure. Era el quart fill del dit matrimoni i foren els seus germans: Violant, Galceran (bisbe d'Osca), Bernat VII Joan (baró de la Bisbal del Penedès i governador d'Eivissa), Gilabert (agutzil reial) i Francesc (clergue). Es casà amb Blanca Manresa i tingueren quatre fills: Àngela Miquela, Joan Benet (conseller en cap de Barcelona l'any 1564 i síndic a les Corts de Montsó el 1563), Bernat (comendador de l'Hospital, de la comanda de Vifalba) i Galceran (domiciliat a Torelló).

Jaume Salbà Biure neix, possiblement, a la Bisbal del Penedès, però en no ésser l'hereu i com a conseqüència dels seus càrrecs, s'instal·la a Barcelona. Segons he trobat al «Dietari de l'Antich Consell Barceloní», l'any 1525 fou elegit conseller en cap de Barcelona; era el

dia 30 de novembre, festa de Sant Andreu. «En aquest dia se tech lo consell de cent jurats en presentia del qual en la forma acostumada foch feta extradicio de consellers y obres per lo any present - Consellers - mossen Jaume Çalbà donzell. E per que lo dit mossen Jaume Çalbà era absent de la present Ciutat li foch fet un correu ab tetra dels honorables consellers a la vila de Piera a hont era». També fou elegit «mostassaff» de la ciutat. (Mostassà = persona encarregada oficialment de contrastar els pesos i mesures i vetllar per la bona qualitat dels queviures). Després, l'any 1532 fou elegit diputat de la Generalitat en substituir, per defunció, Francesc Joan d'Oris.

En el seu mencionat testament fa hereu universal el seu fill Joan Benet i nomena marmessors tots els seus fills i el seu gendre Miquel Vallseca, el seu nebot Salbà Escarit (conseller en cap - 1549), la seva nora Anna Beneta i el seu nebot Bernat VII Pau (baró de la Bisbal del Penedès i conseller reial) que vivia a «la casa del Bisbal en Penedes»; per contra, el nostre personatge estava domiciliat a Barcelona i era parroquià de Santa Maria del Pi, tot i que fou enterrat a l'església del monestir de la Verge Maria de Jesús, del territori de Barcelona «en la mia capella sots invocatio de Sant Cosme i Sant Damyà» (com veurem més endavant).

4.- BERNAT DE SALBÀ I DE SALBÀ (bisbe d'Urgell i príncep sobirà de les Valls d'Andorra). Bernat de Salbà, prelat i frare franciscà, fou el segon fill del matrimoni entre els cosins Jaume Salbà Beneta i Anna Rosa I Salbà Biure. El seu pare, Jaume Salbà, fou governador d'Eivissa i el rei Felip I (II de Castella), de la dinastia dels Àustria, li atorgà el privilegi de noble l'any 1586; testà el 10 de juliol de 1588. Dit Jaume Salbà era fill de Joan Benet Salbà i Anna Beneta, nét de Jaume Salbà (diputat de la Generalitat) i Blanca Manresa, besnét de Bernat V Salbà (baró de la Bisbal del Penedès) i Caterina de Biure. La seva mare, Anna Rosa I Salbà, era filla de Bernat VII Pau Salbà i de Caterina Biure, néta de Bernat VI Joan Salbà (diputat de la Generalitat) i Francesca Vilamarí, i besnéta de Bernat V Salbà i Caterina de Biure. Com podem observar, els seus pares descendien de Bernat V i Caterina de Biure. He fet aquesta explicació perquè l'endogàmia de classe és una constant en dita família.

Bernat de Salbà i de Salbà tingué quatre germans: Magdalena,

que es casà amb Francesc de Vilallonga (senyor d'Estaràs) i que morí l'any 1607, essent enterrada a la capella de l'Assumpció del monestir de Santes Creus. Un altre germà seu fou Pau I de Salbà, baró de la Bisbal del Penedès, al qual menciona en el seu testament fet l'any 1598 en els següents termes «orden lo pur meu darrer testament exsecutors lo Rnt. P. fr. Bernat de Salbà del Orde del Glorios St. Francesc, germà meu». Pau Salbà es casà amb Violant Vila l'any 1572 i després amb Paula Josa; un altre germà fou Jaume († 1617) i per últim Caterina († 1613), casada amb Antoni Sacosta i després amb Francesc Jeroni de Babau.

El nostre personatge prengué l'hàbit franciscà i professà en el convent de Santa Maria de Jesús de Barcelona. Fou guardià dels Col·legis de Sant Tomàs (Vic), de Santa Maria de Jesús (Barcelona) i Sant Francesc (Barcelona). L'any 1557 s'estengué per tot Catalunya la devoció i culte al nom de Jesús, propagació en la qual es distingiren sant Bernardí de Siena i fra Bernat Salbà.

També fou ministre provincial dues vegades (1593-96 i 1606-09), havent donat, la primera vegada que fou provincial (26-12-1593), la professió del tercer orde a la seva de Déu Àngela Margarida, la futura primera fundadora de caputxines d'Espanya, en el convent de Sant Francesc de Barcelona. Posteriorment fou comissari general de les Índies, amb residència a Madrid (1609). En aquest càrrec continuava quan Felip II (III de Castella) el va promoure a la Seu episcopal d'Urgell, la qual cosa li representà ésser co-príncep sobirà de les Vallis d'Andorra juntament amb el rei francès Lluís XIII. Celebrà dos sínodes diocesans (1610 i 1616) i restaurà, juntament amb la Paeria, el convent de Santa Clara a Balaguer, que era situat al costat del santuari del Sant Crist d'aquesta ciutat, i on el 21-3-1626 s'instal·lava la nova comunitat de clarisses observants procedents del convent de Santa Clara de Tarragona. També el bisbe Salbà va consagrar l'altar de la capella del Santíssim de l'Església del convent de Sant Francesc de Barcelona, segons consta en escriptura del 18-4-1619. Mentre fou príncep sobirà de les Vallis d'Andorra, governà admirablement el dit Principat, fins a tal punt que consta que ell en persona pujà a celebrar Corts per desterrar alguns abusos i tot ho assossegà confirmant grans privilegis a les Vallis. Morí el 25 de febrer de 1620, i fou sepultat, segons la seva última voluntat, a l'església del convent de Santa Maria de Jesús de Barcelona, com ho testimonia la inscripció gravada a la llosa del marbre del seu sepulcre.

Al s. XVII, tot Catalunya es trobava dividida en dos grans bàndols; els nyerros (defensors dels drets dels senyors) i els cadells (defensors dels drets de les viles). Però la distinció no és sempre factible i devien ser les amistats o les enemistats les que decantaven la gent cap a un o altre bàndol. Doncs bé, se sap que «el Bisbe d'Urgell, fra Bernat Salbà, estava relacionat amb Gabriel Torrent de Goula, anomenat Trucafort, del bàndol dels cadells».

Bernat de Salbà fou comissari de les Índies i escrigué unes «Lletres Patents a les Províncies del Nou Món» que recull el P. Josep Turribuí en la seva crònica. Així mateix a l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona he trobat dos inventaris d'ell fets als anys 1610 i 1620 davant el notari J. Soler Ferran. Documentació sobre aquest bisbe es troba a l'Arxiu de les sis Claus d'Andorra, a l'Arxiu Episcopal d'Urgell, a l'Arxiu de la Fraternitat franciscana de Barcelona i a «Polítar Andorrà», obra escrita per Mns. Antoni Puig, l'any 1763.

5.- MIQUEL DE ÇALBÀ I DE VALLSECA (conseller d'Aragó). Miquel Çalbà i Vallseca fou jutge de la Reial Audiència de Barcelona, on ingressà en la seva segona sala el 1597. Fou convocat al Braç Militar de les Corts de Barcelona el 1595 i posteriorment va ser promogut a la tercera sala després de la jubilació del jutge Regàs. El 1609 fou nomenat regent de Catalunya i regent del Consell d'Aragó el 1621 (segons escrit de James Amelang).

Morí l'any 1627 i, segons escriu Jon Arrieta, «es tracta d'un lletrat català que després de 24 anys en l'Audiència de Catalunya conquerí la màxima cota: el Consell d'Aragó». He localitzat el seu testament (AHPB-Lib. 161-30 fol. 88), en el qual es llegeix: «Elegesh la Sepultura al cos meu fahedora en la Iglesia parrochial de Ntra. Señora del Pi en lo vas de mos pares y antecesors ahont estan mas mullers y fills soterrats y mos germans en la capella de Sta. Lucia y vuy Gl. Sant Joachim». A més cita la seva esposa i els seus fills Miquel Çalbà Vallseca, Joan Çalbà Vallseca (ardiaca de Badalona), Isabel Çalbà Masdovelles i Miquel Çalbà Valigornera (doctor en Dret i diplomàtic).

Dit Miquel Çalbà Vallseca era fill de Perot Çalbà Escarit, nét de Pere Çalbà Vilamarí i besnét del baró de la Bisbal del Penedès, Bernat VI Joan Salbà Biure, de la qual cosa es desprèn que el dit Miquel Salbà era membre de la saga bisbalenca dels Salbà que, a mesura que

Tomba dels Salbà, al Monestir de Santes Creus (foto David Dalmases i Pons).

la seva ascensió social s'anava consolidant, s'instal·laven a Barcelona.

Es casà amb Paula de Vallseca i amb Melciora de Vallgornera (senyora d'Estaràs), de la qual he localitzat els seus capítols matrimonials a l'AHPB. A l'Arxiu de la Basílica de Santa Maria del Pi, he trobat els òbits d'aquests tres personatges: el de Miquel Çalbà l'any 1627 (Ll. Òbits, vol. 137), el de Paula l'any 1608 (Ll. Òbits, Vol. 119) i el de Melciora l'any 1617 (Ll. Òbits, Vol. 127), a més dels d'altres fills i membres de dita branca dels Salbà.

6.- MIQUEL DE ÇALBÀ I DE VALLGORNERA (conseller d'Aragó i virrei de Mallorca). Miquel Çalbà de Vallgornera era fill de Miquel Çalbà Vallseca i de Melciora de Vallgornera. Segons m'ha informat Jon Arrieta, Çalbà de Vallgornera és un dels prototipus de personatge fidel al rei fins a la submissió. La seva actuació en la Guerra dels Segadors el porta a postures autènticament servilistes. No era jurista, per la qual cosa va haver de dirigir

«la seva carrera política» mitjançant càrrecs que no exigien aquesta condició. L'any 1660 va ésser el segon conseller de capa i espasa català i substituï Josép Sorribes; això és significatiu, ja que els primers consellers eren nomenats en virtut dels mèrits aconseguits en la guerra recentment acabada. (Conseller de capa i espasa = en els tribunals reials, conseller que no era lletrat, per la qual cosa no tenia vot en els negocis de justícia, sinó sols en els consultius i de govern).

Jordi Vidal el menciona en el seu llibre «Guerra dels Segadors i crisi social» dient: «Aquest personatge és potser d'entre tots els exiliats del qui he pogut trobar un major nombre de memorials». Fa poc he trobat a l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona (Notari J. Cellares, Prim. Lib. Test. 1687-1700 fol-26), en data 28 agost 1692, el testament de Caterina de Çalbà Pons, en el qual es llegeix: «Yo Cathalina de Çalbà y Pons.. filla legitima y natural de D. Miquel de Çalbà y de Vallgornera del Consell de Sa Magestat y fou Regent en lo Supremo de Arago lo dia de su obit residint en Madrid».

Miquel de Çalbà, casat primer amb Jerònima de Ponts i posteriorment amb Eulàlia d'Erill, fou doctor en Dret, regent de la Tresoreria de Catalunya l'any 1645 i, el febrer de 1659, el rei d'Espanya el nomenà comissari juntament amb Josep Romeu Ferrer, per tal de fixar els límits fronterers establerts per la Pau dels Pirineus, i aconseguí de conservar per al Principat l'enclavament de Llúvia.

Ricard Garcia Càrcel en el seu llibre «Història de Catalunya. Segles XVI-XVII» escriu: «El llarg i erudit «Discurs geogràfic, històric i jurídic vers la divisió i límits de l'Espanya i de les Gàl·lies per la part del Principat de Catalunya i Provincia del Languedoc en execució de l'article 42 del Tractat de la Pau entre dues Corones de l'any 1659» escrit per Miquel de Salbà (Loctinent del mestre reional) en contestació a Pere de la Marca, fa una descripció detallada dels Pirineus, exposa els límits que separen les Gàl·lies de les Espanyes en temps dels romans i abans que l'ocupessin, en absoluta contraposició a les tesis esgrimides per De la Marca, i assenyala els confins d'Espanya i França des del temps dels gods fins avui, defensant la tesi que sols la plana de Rosselló s'agrega a la prefectura de les Gàl·lies, havent de quedar el Conflent, el Capcir, la Cerdanya, la Seu d'Urgell, la vall d'Andorra i el Castellbò, fins a la Vall d'Aran amb el Vallespir, en mans de la Corona espanyola». (Per a més informació sobre aquest tema,

Detall de l'escultura mortuòria de Bernat de Salbà, del sepulcre del Monestir de Santes Creus (foto David Dalmaes i Pons).

consulteu el llibre del Dr. Peter Sahlins «Between France and Spain: Boundaries of Territory and Identity in a Pyrenean Village, 1659-1868» o el de Josep Senabre «El Tractat del Pirineu i la mutilació de Catalunya»).

Posteriorment fou nomenat lloctinent general de Mallorca (1663-67) i el 1682 li fou atorgat el títol de marquès de Vilanant per Carles II. Morí en el dia primer de febrer de 1683.

7.- RAMON DE SALBÀ VILA I DE CARDONA. Ramon I de Salbà Vila i de Cardona, baró de la Bisbal del Penedès, era fill de Bernat VIII Salbà Vila (baró de la Bisbal del Penedès) i d'Elisabet de Cardona. Es casà amb Marianna de Vallgornera l'any 1629 (AHPB, Notari Antico Servat (Major) Cap. Matr. 1625-30 fol-285) i amb Francesca d'Erill (AHPB, Notari Francesc Pons, Lib. Serg. Cap. Matr. 1632-44 fol-27); del primer matrimoni tingué un fill: Miquel, mort prematurament, per la qual cosa en morir l'any 1651 Ramon de Salbà, la baronia de la Bisbal del Penedès passà a la seva germana Caterina I de Salbà, casada amb Dalmau d'Ivorra, baró de Sant Vicenç dels Horts, Cervera i Bellera.

James Amelang, en el seu llibre «La formación de una clase dirigente, Barcelona: 1490-1714», el defineix com «descendent de dues de les principals cases aristocràtiques de Catalunya» i l'esmenta com l'autor d'un prefaci laudatori, en el qual dedicava grans elogis als girs cultes de l'autor, un tal Miquel de Cervera, que tractava d'una festa aristocràtica de 1637 (Exemplars d'aquest text es troben a la Biblioteca Nacional de Lisboa i a la British Library of London).

Ricard Garcia Càrcel, en el llibre «Pau Claris, la revolta catalana», el cita amb la relació del Braç Militar a la Junta de Braços Generals (10 setembre 1640 - març 1641) juntament amb el seu pare Bernat Salbà Vila. Segons Amelang, fou mestre de camp de l'exèrcit català al principi de la Guerra dels Segadors i és inclòs en una llista de la noblesa resident a Barcelona l'any 1639 (ACA / Generalitat caixa-26). Per a més detalls de l'esmentat personatge, consulteu el llibre de Morales Roca, «Privilegios nobiliarios del Principado de Cataluña. Gobierno intruso de Luis XIII y Luis XIV, 1641-1651» i la revista «Hidalguia» núms. 24 (1976) i 25 (1977).

Últimament he treballat el material de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona (annex - 2), on he localitzat capbreus i capítols matrimonials que em permeten veure la política matrimonial dels Salbà, aliances amb les famílies nobles i burgeses (March, Biure Torrelles, Burguès, Terrè-Fivaller, Vilamarí, Sentmenat, Escarit, Man-

resa, Sespujades, Vallseca, Beneta, Montmany, Tamarit, Oms, Vilanant, Vilallonga, Vila, Babau, Sacosta, Despalau, Cardona, Vallgornera, Erill, Ivorra, Oluja, Alentorn, etc.), les dots i patrimoni que posseïen, així com refer l'arbre genealògic, etc. És a dir, tota una informació molt valuosa que, juntament amb la que s'extreu dels testaments, suposa un ampli ventall de dades i dates.

Un aspecte estudiat per mi, basant-me en la informació esmentada, és la indagació dels llocs on es troben enterrats els Çalbà. En aquest sentit, i resumint, podem partir de l'any 1300 en el qual morí Bernat I Çalbà, castlà de la Bisbal del Penedès, que fou enterrat al claustre del monestir de Santes Creus, a la quarta fornícula de la nau del temple. Més tard, en aquest sepulcre amb profusió d'escultura i amb una figura de relleu a la tapa vestida amb hàbit del Cister, hi foren enterrats els seus fills **Pere Çalbà** i **Guillem I Çalbà** l'any 1348 («Els Castells Catalans» III, pàg-491). Martí de Riquer, en el seu llibre «Heràldica Catalana», parla d'aquest sepulcre i descriu l'escut dels Salbà: «De gules e una àguila d'argent embellida del primer membre d'or, armea de sable». També he constatat que al monestir de Santes Creus, al costat nord del capítol, hi ha la capella de la Mare de Déu de l'Assumpta, en el sòl de la qual hi ha enterrada Magdalena Salbà († 1607), coberta amb una ben treballada llosa de pedra.

La branca dels Çalbà que ostentava la baronia de la Bisbal del Penedès va ésser enterrada al terra de l'església parroquial de Santa Maria de dita vila penedesenca, segons consta en dos documents:

El primer és el testament de Pau Salbà i Salbà († 1598) (J. Solé. «Bisbal Històrica»)

El segon és el testament de Bernat Salbà i Vila († 1649) (AHPB, Notari J. Fontana, Lib. Test. 1641-52 fol-15).

En els dos s'afirma: «Desgesh la sepultura al meu cos fahedora en la Iglesia Parroquial de Santa Maria de la Bisbal, Bisbat de Barna. y Vegueria del Panades en lo vas y fosa de mos passats de la casa y llinatge de Salbà en lo qual estant enterrats los cosos del Senyor nos Pares, Avis y altres predecesors nostres».

Fins fa poc, coneixia solament l'enterrament, l'any 1620, del bisbe d'Urgell i co-príncep d'Andorra, Bernat de Salbà Salbà, en l'església del convent de Santa Maria de Jesús de Barcelona (P.

Sanahuja. «Història de la Seràfila Província de Catalunya»), que fou construït l'any 1427 gràcies al mecenatge de Francesc Desplà, Jaume Fivaller, Guillem Destorrents, etc. i enderrocat l'any 1714 i 1835. Més recentment he localitzat una sèrie de testaments, a l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, que em permeten afirmar que dit monestir va ésser un lloc on eren soterrats els membres d'una branca dels Salbà establerts a Barcelona. Per afirmar tal cosa em baso en el següent:

- Testament de Jaume Salbà Biure fet l'any 1534 (AHPB. Notari A. Angles Sec. Test. 1519-40), en el qual es llegeix: «Al cos meu elegeth la sepultura fahedora en la Iglesia del monastir de la Verge Maria de Jesus del territori de Barcelona en la mia capella sots invocatio de Sant Cosme y Sant Dama y en dita Iglesia».

En semblants termes s'expressen en els seus testaments:

- Gilabert Salbà Biure († 1511) (AHPB Notari J.L. Calsa Plieg. Test.),

- Jaume Salbà Salbà († 1605) (AHPB Notari J. Pareja Test. 1587-1609) i

- Maria Çalbà Despalau († 1602) (AHPB Notari G. Severo Pedralbes Prim. Lib. Test. 1592-1608 fol-81), encara que en aquest últim hi ha la novetat que la capella elegida dins el monestir és la de Sant Miquel i Sant Bartomeu (potser era la capella dels Alentorn, ja que la dita Maria estava casada amb Hieronym d'Alentorn).

Per altra banda, en el testament de **Miquel Çalbà Vallseca** († 1627) [AHPB Notari A. Servat (Mayor) T. Lib. Test. 1616-30 fol. 88] llegim: «Elegesch la Sepultura al cos meu fahedora en la Iglesia parrochial de N. Señora del Pi en lo vas de mos pares y antecesors ahont estan mas mullers y fills soterrats y mos germans y altres deutes meus en la Capella de Sta. Lucia y vuy del Glorios St. Joachim». El seu fill Joan Çalbà Vallseca s'expressa en semblants termes en el seu testament fet l'any 1639 (AHPB Notari A. Servat (Mayor) Lib. Secd. Test. 1628-40). De tot això es dedueix que aquesta altra branca de l'estirp dels Çalba s'inhumà a l'església del Pi de Barcelona.

En canvi, Ramon Salbà Vila († 1610) va voler ésser enterrat al monestir de Sant Francesc de Barcelona (AHPB Notari, A. Batlle Lib.

Terc. Test. 1593-1600 fol-119).

Per últim, tractaré ara un bloc d'últimes voluntats, per les quals els membres de dita nissaga se sebollien en el vas de les famílies amb les quals emparentaven per casori. Heus aquí els següents:

- Lucrècia Çalbà Vila fa testament l'any 1633 i desitja ésser enterrada a «la Iglesia parroquial de dit lloc de les Alujes en lo vas de la casa de mon marib» (AHPB Notari AJ. Fita Test. 1620-36 fol-35).

- Sever Salbà Vallseca fa testament l'any 1595 i desitja ésser enterrat en la capella del Castell de Foixà, o sigui del castell dels seus sogres (AHPB Notari A. Batlle Prim. Lib. Test. 1592-1600 fol-168).

- Caterina Çalbà Pons testa l'any 1692 i vol ésser enterrada en l'església de Sant Just i Sant Pastor de Barcelona, en la capella de Sant Ponç i Sant Pacià (la del seu marit Bernat Agustí López de Mendoza Pérez de Pomar Çalba Pons) (AHPB Notari J. Cellares Prim. Lib. Test. 1687-1700 fol-26).

- Llorença Salvà Marc, casada amb Ramon de Burgues, baró de Vallmoll, féu testament l'any 1479 i manà que l'enterressin a Tarragona en el cas de morir en aquesta ciutat i a Vallmoll en el cas que l'òbit fos en aquesta vila (A. Gavalrà. «El llibre de Vallmoll»).

Per acabar, és cert que els pobles de Catalunya, com he dit abans, s'honoren amb unes persones que per la seva vàlua són mereixedores del qualificatiu de «fills il·lustres», i a la Bisbal del Penedès la nissaga dels Salbà és capdavantera en aquest sentit; però després de llegir un poema de Brecht titulat «Preguntes d'un obrer davant d'un llibre» hom es referma en el convenciment que la història és molt més àmplia que una llista més o menys llarga de cognoms il·lustres.

Brecht escriu: «Tebes, la de les Set Portes, qui la va construir? En els llibres figuren els noms dels reis. Van arrossegar els reis els grans blocs de pedra?». Més endavant afegeix: «Felip II va plorar en enfonsar-se la seva flota. No plorà ningú més?». Això fa pensar que quan els Salbà detentaven alts càrrecs a la Cort, a l'exèrcit i a l'Església ¿qui els treballava la terra a la seva baronia de la Bisbal del Penedès? Qui sofria les seves arbitrietats i mals usos? Només cal recordar que, als voltants de l'any 1330, Guillem I Salbà va haver

d'incendiar i destruir part del poble de Ça Bisbal per vèncer la rebel·lió dels pagesos (ACA Reg. 482 fol-110) i com l'any 1465 Bernat V Salvà March tenia seriosos problemes amb els seus vasalls, subjectes en l'error de rebel·lió.

Se'm permeti que per una sola vegada apareguin reflectits alguns noms que he tret del fogatge de l'any 1553 (Josep Iglésies Fort. «El fogatge de 1553»), dels pagesos del meu poble que eren fills i pares de la gent sense nom que fa possible que uns quants elegits surtin en els llibres d'història. Aquests noms són: Joan Mastra, Joan Parallo, Bertomeu Mayner, Joan Ferrer, En Gombandell, En Baldrich, Miguel Roig, Climent Vidall, Bertomeu Uguet, Bartomeu Bigo, Magí Janer, Francech Cabessa, Benet Garriga, Gaspar Andreu, Bernat Totesaus, Pere Pros, Francesch Steve, Pere Scofet, Pere Llagostera, Pere Busquets, Antoni Font, etc.

ANNEX - 1

(ARXIU DE LA CORONA D'ARAGÓ) Secció Cancelleria

Índex P. Ribera	Índex J. Llaris	Tema
T-17 Fol-126	Reg. 3560 Fol-125	Confirmació de la jurisdicció de la Bisbal al governador d'Eivissa Bernat Salvà
T-17 Fol-53 i 54	Reg. 3492 Fol-50	Capitania a Joan Salvà
T-13 Fol-109	Reg. 2271 Fol-23	Notari Guillem Salvà
T-18 Fol-279	Reg. 4247 Fol-104	Excartonia? a Hipòlit Palomer (Salvà)
T-19 Fol-163	Reg. 4800 Fol-106-109	Sentència a favor de Joan Benet Salvà
T-21 Fol-20 i 22	Reg. 4367 Fol-212	Assignació a en Jaume de Salvà
	Reg. 4368 Fol-341	Ídem.

T-21 Fol-6 i 11	Reg. 4360 Fol-48	Presentació per un benefici a Gabriel Salvà
	Reg. 4362 Fol-291	Ídem.
T-21 Fol-4 i 8		Jaume Salvà
T-21 Fol-2	Reg. 4357 Fol-129-136	Sentència a favor de Jaume Salvà
T-21 Fol-77	Reg. 4938 Fol-145	Pere Onofre Salvà
T-21 Fol-67	Reg. 4933 Fol-246	Onofre Salvà
T-21 Fol-63	Reg. 4931 Fol-83	Onofre Salvà
T-17 Fol-95	Reg. 3548 Fol-66	Agutzil de SM, En Gilabert Salvà
T-17 Fol-90	Reg. 3545 Fol-55	Gabriel Salvà
T-16 Fol-399	Reg. 3356 Fol-10	Delmes, taxes dels llocs de Bisbal a favor de Bernat Salvà
T-16 Fol-390	Reg. 3354 Fol-101	Lluís Salvà
T-16 Fol-386	Reg. 3353 Fol-155	Donació a la jurisdicció de la Bisbal a Bernat Salvà
T-17 Fol-85	Reg. 3433 Fol-139	Govern d'Eivissa a Bernat Joan Salvà
	Reg. 194 Fol-176	Vitalici de sis diners a Martí López de Salvà
	Reg. 233 Fol-44	Joan E. de Salvà
	Reg. 228 i 229 Fol-270	Exempció perpètua de fets a Guillem Salvà
T-18 Fol-131	Reg. 4018 Fol-14	Sentència a favor de Jaume Salvà
	Reg. 231 Fol-33	Martí Garces de Salvà
T-19 Fol-245	Reg. 5190 Fol-63	Remissió a Joan Salvà
T-19 Fol-240	Reg. 5187 Fol-7	Legitimació de Joan Salvà Vallseca
T-19 Fol-207	Reg. 4878 Fol-3	Suplement d'edat a Bernat Salvà
T-19 Fol-206	Reg. 4722 Fol-151	Doctorat Miquel Salvà
	Reg. 234 Fol-44	Juan E. de Salvà
	Reg. 234 Fol-31	Ídem
	Reg. 224 i 225 Fol-15	Salv guarda per si i el seu lloc de Ponpier? a Joan Salvà
T-13 Fol-52	Reg. 2126 Fol-203	Bernat Salvà

T-18 Fol-193		Emancipació de Francesc Salvà
T-14 Fol-120	Reg. 2390 Fol-45	Pere Salvà
T-13 Fol-186	Reg. 2342 Fol-86	Bernat Salvà
	Reg. 485 Fol-246	Aprovació de comerç sobre pagaments de delmes pels de Vilafranca a Guillem Salvà
T-20 Fol-11	Reg. 4316 Fol-106	Privilegi a favor de Francesc i Enric Salvà
T-20 Fol-48-96-153	Reg. 4816 Fol-65	Execució d'una sentència a favor de marquesa Salbà Despalau
	Reg. 5236 Fol-114-121	ídem.
T-20 Fol-53	Reg. 4827 Fol-160-165	Sentència a favor de Jaume Salbà
T-20 Fol-175	Reg. 5262 Fol-112	Executòria contra homes i a favor de Negre i Miquel Salbà
T-20 Fol-179	Reg. 5264 Fol-306-312	Sentència a favor de Bernat Salbà
T-20 Fol-183	Reg. 5267 Fol-38	Sentència a favor d'Anna Salbà
T-20 Fol-226		Sentència a favor de Jerònima, consort de Miquel Salbà
T-20 Fol-195	Reg. 5536 Fol-159-166	Sentència a favor de Pere Salbà
T-20 Fol-241	Reg. 5957 Fol-270	Executòria a favor de Miquel Salbà
T-20 Fol-285	Reg. 5530 Fol-191	Poders per a Ramon i Miquel Salbà
T-18 Fol-214	Reg. 4235 Fol-122-125-126	Sentència a favor de Bernat Salbà
T-19 Fol-220	Reg. 4881 Fol-278	Enric Salbà Despalau
T-18 Fol-269	Reg. 4202 Fol-87	Sentència per a Bernat Pau Salbà
T-17 Fol-267	Reg. 3625 Fol-64	Gilabert Salbà
T-17 Fol-16-21	Reg. 3457 Fol-102	Bernat Salbà

T-20 Fol-10	Reg. 3460 Fol-41	Ídem. Privilegi de noble a Jaume Salbà Pagament d'assignació a Guillem Zalbà
	Reg. 4315 Fol-209	
	Perg. 259 Fol-212	

J. Solé - «Bisbal Històrica»

- Reg. 226 Fol-63 Dispensa Rei Jaume II (1324)
- Reg. 182 Fol-145 Carta Jaume II (1324)
- Reg. 482 Fol-110 Incendi Bisbal (1330)
- Reg. 933 Fol-101 Feu de l'Ortigós (1378)
- Reg. 1962 Fol-3v Visita Joan I (1391)

ANNEX - 2

(ARXIU HISTÒRIC DE PROTOCOLS DE BARCELONA)

Fitxes Nominals

JAIME DE SALBÀ (doncel) - Test. 11 dic. 1582, 10 jul. 1588.
N-Salvador Coll, pliego escrit. 1576-86

JAIME DE SALBÀ - Test. 4 agost 1605 (6)
N-Juan Pareja, Test. 1587-1609

ONOFRE SALBÀ (doncel) - Cap. Matr. con Isabel Capila
N-Andrés Fontova Ap. Esc. 1568-69 - 26 n. 1569

RAIMUNDO DE SALBÀ - Test. 13 nov. 1610
N-Antonio Batlle Lib. Terc. Test. 1513-1613, fol-119

JAUME DE SALBÀ I DE BIURE - Test. 20 agost 1534
N-Antonio Angles Secud. Test. 1519-1540

MIGUEL DE SALBÀ Y DE VALLSECA (doncel) Cap. Matr. Melciora
Vallgornera 20 dic. 1608.
N-Antico Servat (Mayor) Cap. Matr. 1604-11.

RAMON DE SALBÀ VILA Y DE CARDONA (noble) Cap. Matr. Mariana
de Vallgornera y de Millas 20 feb. 1629.
N.Antico Servat (Mayor) Cap. Matr. 1625-30 fol-385

RAMON DE SALBÀ Y DE CARDONA (noble) Cap. Matr. Francesca de Erill. 6 jun. 1653.

N-Francisco Pons Lib. Seg. Cap. Matr. 1632-44 fol-627

SEVERO SALBÀ Y DE FOIXA (doncel) - Test. 13 dic. 1595

N-Antonio Batlle Prim. Lib. Test. 1592-1600 fol-168 vº

BERNARDO DE SALBÀ Y DE VILA - Test. 9 feb. 1649

N. Jose Fontana Lib. Test. 1641-52 fol-15

BERNARDO ÇALBÀ, Obispo de Urgell - Inventario 25-2-1620

N-Juan Soler Ferran Lib. Inv. 1614-20, 25 feb. 1620

JUAN SALBÀ, Obispo electo de Urgell, Inventario 7 agosto 1610

N-Juan Soler Ferran Lib. Inv. 1607-14

GILABERTO ÇALBÀ (caballero) - Test. 13 jul. 1511

N-Juan Lorenzo Calsa - Pliego Test.

JAIME ÇALBÀ - Test. 4 jun. 1617

N-Francisco Blanch Lib. Sec. Test. 1602-18 fol-159

FRANCISCO ÇALBÀ Y VALLSECA (doncel) - Cap. Matr. Marquesa dez Palau y de Erill. 18 sep. 1566.

N-Onofre Bou Pli. Cap. Matr. varios años

JUAN ÇALBÀ Y DE VALLSECA - Test. 9 feb. 1639

N-Antico Servat (Mayor) Lib. Sec. Test. 1628-40

MIGUEL ÇALBÀ Y DE VALLSECA (caballero de Santiago)

Cap. Matr. Jeronima Pons y de Rajadell 8 feb. 1631

N-Francisco Tries Lib. P. Cap. Matr. 1626-34 fol-152

MIGUEL DE ÇALBÀ Y DE VALLSECA - Test. 22 agost. 1627

N-Antico Servat (Mayor) T. Lib. Test. 1616-30 fol-88

RAMON DE ÇALBÀ VILA Y DE CARDONA (noble)

Cap. Matr. Mariana de Vallgornera y de Millas 20 feb. 1629

N-Gaspar Montserrat Xemallau Cap. Matr. 1626-29

GUILLERMO YVORRA Y DE ÇALBÀ, Cap. Matr. Maria M. de Babau Vilallonga

N-Pedro Martir Ferrer Lib. Cap. Matr. 1673-83 fol-329

CATALINA ÇALBÀ - Test. 28 jul. 1613 Vidua de Francisco J. Babau
N-Bernardo Puigvert M. Test. 1593-1621.

LUCRECIA DE ÇALBÀ - Test. 12 nov. 1633 Viuda de Galceran de Aluja
N-Antonio Juan Fita Lib. P. Test. 1620-36 fol-35

MARIA DE ÇALBÀ - Test. 14 sep. 1602 Esposa Jeronimo de Alentorn
N-Galceran Severo Pedralbes Prim. Lib. Test. 1592-1608 fol-81

ANOLLA DE ÇALBÀ Y DE MONTMANY - Test. 24 mar. 1633
Viuda de Alejandro de Alentorn
N-Antico Servat (Mayor) Lib. L. Test. 1628-40 y bolsa

CATALINA DE ÇALBÀ Y PONS - Test. 28 agost. 1692
Viuda Bernardo Agustín López de Mendoza, comte de Robres
N-Jose Collares Prim. Lib. Test. 1687-1700 fol-26vº

ISABEL DE ÇALBÀ VALLGORNERA - Test. 20 dic. 1647
Viuda Miguel de Masdovelles y Vilafranca (doncel) 30 Abr. 1653
N-Jose Prats Lib. P. Test. 1640-55 y bolsa

ELISABET SALBÀ - Test. 29 jul. 1589 Viuda Francisco Senpleda
(doncel)
N-Salvador Coll P. Esc. 1576-1589

JERONIMA SALBÀ Y DE VALLSECA - Test. 1 agost. 1628 Viuda Jose
Costa
N-Francisco Pons Lib. S. Test. 1628-36 fol-71

ALDONZA SALBÀ - Test. 25 abril 1592 Religiosa de Jonqueres
N-Luis Jorba (Menor) Sec. Lib. Test. 1574-1603 fol-183vº

CATALINA DE ERILL Y DE ÇALBÀ - Test. 12 dic. 1638
Viuda del noble Jose de Milrocós
N-Antico Servat (Mayor) L.C. Test. 1628-40

ISABEL DE ERILL Y ÇALBÀ - Test. 23 ener. 1654 Viuda Rafael
Casamitjana
N-Pedro Pablo Vives 1640-54 fol-150vº

JUANA ERILL ÇALBÀ - Test. 22 agost. 1647 Viuda Francisco Pardina
N-Pedro Martir Llunell 1641-51 fol-113

BEATRIZ SENTMENAT - Test. 6 jul. 1542 Viuda Gilaberto Salbà (doncel)

N-Juan Riera M. Test. 1532-46

MARIANA VALLGORNERA Y DE MILLAS - Test. 8 feb. 1630

Esposa de Ramon Salbà

N-Rafael Riera Sec. Lib. Test. 1609-38 fol-186

GALCERAN DE VILALLONGA DE ÇALBÀ Y DE JOLPI (noble)

Cap. Matr. Maria Francisca de Tamarit y de Xammar 14 sep. 1723

N-Mariano Rondo L. Cap. Matr. 1684-1728 fol-283.

ÍNDIX CRONOLÒGIC ALFABÈTIC

Tomo III, pàg. 395 - Jaime Çalbà

«Barcelona 1526, marzo, 26 - Subrogación de poderes otorgada por Alvaro de Caramany y de Armengol, de Sant Pere Pescador, procurador de su padre Poncio de Caramany, a Jaime Çalbà».

Tomo I, pàg. 355 - Pedro Salvà (doncel)

«Capbreu jurat de les rendes, drets, morabatins del magnific mossèn Perot Salbà, donzell, en Barcelona domiciliat 1566-1596».

Tomo III, pàg. 402 - Pedro Salbà (doncel)

«Barcelona 1559, octubre 13 - Establecimiento de unas casas sitas en Barcelona in vico vulgo dicto Devallada de Sant Miquel, otorgado por el doncel Pedro Salvà a los hermanos Gabriel, Bernardino y Francisco Font».

Tomo II, pàg. 276 - Casa de Salbà y de Foixà

«38 - Capbreu de la Casa de Salbà y Foixà - 17 abril 1606 - 22 abril 1608».